

DĖL KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS KULTŪROS IR MENO TARYBOS RINKIMŲ

Pastarosiomis dienomis viešojoje erdvėje buvo pavišintas protestas dėl neseniai vykusių Klaipėdos miesto Kultūros ir meno tarybos (toliau - Taryba) rinkimų.

Protesto autoriai emociškai, prielaidomis ir nepateikdami jokių įrodymų kritikuoja Tarybos rinkimų procesą.

Mes, Tarybos rinkimus laimėję kandidatai, juos pasiūliusios ar už juos balsavusios organizacijos negalime likti nuošalyje, kai matome bandymą diskredituoti Tarybos rinkimus, jų organizatorius bei dalyvius. Todėl prašome Jūsų atkreipti dėmesį šias į aplinkybes:

1. Protesto autoriai daugiausia yra Tarybos rinkimų nelaimėję kandidatai bei juos pasiūliusios organizacijos, o didžioji dalis pateiktos kritikos tenka Tarybos nuostatom.

Pagal bendrąją rinkimų teisę asmuo, kuris nori dalyvauti rinkimuose, tačiau įžvelgia trūkumus ar neaiškumus rinkimų nuostatuose, turėtų pastabas arba paklausimus dėl nuostatų pateikti rinkimų organizatoriui iš anksto, o ne po rinkimų. Tokiu būdu rinkimų organizatorius dar rinkimų pradžioje sprendžia, ar tikslinti nuostatus, ar pateikti dalyviams paaiškinimus. Pavyzdžiui, dar iki rinkimų pradžios Kultūros skyrius, atsižvelgdamas į gautas pastabas, koregavo susirinkimo datą.

Retorinis klausimas, ar protesto autoriai būtų pateikę analogišką protestą ir prašymą anuliuoti rinkimus, remdamiesi tariamai netiksliais nuostatais, jeigu rinkimus būtų laimėję? O gal laimėjimo atveju nuostatuose „trūkumų“ nebebūtų?

2. Protesto autorių nuomone, kandidatų turėjo būti prašoma pateikti nepriekaištingos reputacijos deklaraciją, nes pagal nuostatus kandidatai privalo būti nepriekaištingos reputacijos.

Atkreiptinas dėmesys, kad pareigos pateikti deklaraciją Tarybos nuostatuose nėra, ir savaime tai nėra joks pažeidimas. Praktikoje dažnai laikomasi principo, kad kandidato paraiškos pateikimas pats savaime reiškia kandidato patvirtinimą (deklaraciją), kad kandidatas atitinka visus jam keliamus reikalavimus, todėl dėl kiekvieno reikalavimo atskiros deklaracijos ar kažkokio kitokio dokumento pateikti nebereikia, nes tai būtų bereikalinga biurokratinė našta ir išteklių švaistymas.

3. Protesto autorių nuomone, nuostatuose nebuvo numatyti kriterijai, kurie leistų įvertinti pretendento pasiekimus kultūros ir meno srityje.

Visuotinai žinoma, kad kultūra ir menas savo prigimtimi yra abstrakčios sritys. Jų poveikis, reikšmingumas, meninė ir išliekamoji vertė labai sunkiai pamatuojami. Jie gali būti skirti plačiajai visuomenei arba priešingai - labai siaurai ir profesionaliai visuomenės daliai. Todėl aprašyti aiškius pasiekimų kriterijus šioje srityje būtų sudėtinga.

Kultūros skyriui buvo pateikta informacija apie kandidatus, todėl iš esmės galimybės susipažinti su kandidatais organizatoriui buvo sudarytos. Kita vertus, mūsų žiniomis rinkimų organizatoriai neatmetė nei vieno pasiūlyto kandidato, todėl nei vieno kandidato teisės nebuvo pažeistos.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad pats balsavimo procesas yra savotiškas kandidato pasiekimų įvertinimas, nes niekas nebalsuotų už asmenį, kuris kandidatuojamose srityje nežinomas ar jai nieko nereiškia.

4. Protesto autorių nuomone, nebuvo numatyti atitikimo pasirinktai sričiai kriterijai.

Atkreiptinas dėmesys, kad detalūs kriterijai neprivalo būti nurodyti, ir savaime tai nėra joks pažeidimas. Kultūros skyriui buvo pateikta informacija apie kandidatus, todėl iš esmės galimybės susipažinti su kandidatais organizatoriui buvo sudarytos. Kita vertus, mūsų žiniomis rinkimų organizatoriai neatmetė nei vieno pasiūlyto kandidato, todėl nei vieno kandidato teisės nebuvo pažeistos.

Kaip minėjome, kad pats balsavimo procesas yra savotiškas kandidato atitikimo įvertinimas, nes niekas nebalsuotų už asmenį, kuris kandidatuojamose srityje nežinomas ar jai nieko nereiškia.

5. Protesto autorių nuomone, buvo pažeisti susirinkimo terminai.

Atkreiptinas dėmesys, kad terminai buvo prailginti, o ne sutrumpinti. Nei vienas dalyvis dėl to nenukentėjo, visiems dalyviams informacija buvo pateikta laiku. Kaip minėjome, terminai buvo koreguoti atsižvelgiant į gautas dalyvių pastabas.

Visumoje, buvo sudarytos galimybės dalyvauti didesniai asmenų skaičiui, kas savaime reiškia didesnį objektyvumą ir skaidrumą.

6. Protesto autorių nuomone, buvo pažeisti rinkimų nuostatai, nes UAB „Prodiuserių brolija“ pasiūlė du kandidatus, kai pagal nuostatus galima siūlyti tik vieną.

Atkreiptinas dėmesys, kad Tarybos nuostatų sąlyga, jog vienas juridinis ar fizinis asmuo gali siūlyti tik vieną kandidatą, pagal savo prasmę taikytina ne absoliučia išraiška, o atskirai kiekvienai kultūros ar meno sričiai, kurioje vyko rinkimai. Tokiu būdu siekiama, kad vienoje srityje nebūtų pasiūlytas neadekvačiai didelis kandidatų kiekis, kai vienas siūlytojas teikia labai daug kandidatų ir tarybos rinkimai tampa sudėtingi.

Todėl UAB „Prodiuserių brolija“ nepažeidė nuostatų, nes pasiūlė du kandidatus ne į vieną sritį, o į skirtingas sritis - muzikos ir šokio. Kultūros skyrius tam neprieštaravo, nes tai nepažeidžia nuostatų.

Nepaisant to, UAB „Prodiuserių brolija“, kad išvengtų ginčytinos situacijos, geranoriškai atsiėmė savo siūlymą dėl kandidato į šokio sritį ir neprieštaravo pakartotiniams rinkimams šokio kategorijoje, neužkertant galimybės tiems patiems kandidatams kandidatuoti dar kartą.

7. Protesto autorių nuomone, renkant kandidatus dalyvavo kitų miestų organizacijos, kurios nevykdo aktyvios veiklos Klaipėdos kultūriniam gyvenime.

Atkreiptinas dėmesys, kad Tarybos nuostatuose tai nėra uždrausta, ir savaime tai nėra joks pažeidimas. Būtų sunku pamatuoti, kas gi yra ta „aktyvi“ veikla ir kokia jos vertė visuomenei. Sunku būtų palyginti organizacijas, kurių viena organizuoja vieną didelį renginį, pritraukiantį didžiulį visuomenės dėmesį, tačiau vykstantį tik kartą metuose, o kita organizacija rengia mažos apimties kultūrinės priemonės, tačiau tą daro nuolatos.

Pastebėtina, kad dalis rinkimuose dalyvaujančių organizacijų iš kitų miestų įgyvendino visos šalies lygio projektus, atitinkamai darant įtaką ir Klaipėdos kultūros gyvenimui, todėl organizacijų iš kitų miestų dalyvavimas rinkimuose negali būti ribojamas.

Be to, šiais technologijų laikais meno pasiekiamumas yra tokio lygio, kad teritorinis kriterijus tampa gana reliatyvus.

8. Protesto autorių nuomone, galima įžvelgti suinteresuotų pusių nesąžiningumą balsuojant už mažai patirties turinčius kandidatus.

Pažymėtina, kad protesto autoriai kalba prielaidomis, o ne faktais, ir nepateikia jokių įrodymų savo „įžvalgoms“ pagrįsti.

9. Protesto autorių nuomone, buvo pažeistas slaptos balsavimo principas, nes balsai buvo žinomi Kultūros skyriaus darbuotojams. Protesto autoriai pateikia prielaidą apie tariamą įtakos balsavimui darymą.

Atkreiptinas dėmesys, kad Tarybos nuostatuose nėra numatytas slaptas balsavimas, ir savaime tai nėra joks pažeidimas. Be to, slaptos balsavimo amplitudė gali būti labai didelė: nuo visiško slaptumo, kai rezultatus pilna apimtimi fiksuoja tik kompiuterinės programos, iki liberalesnio varianto - kai rezultatus žino organizatorius.

Tai, kad rezultatus žino organizatorius, savaime nėra balsavimo pažeidimas. Tai normali praktika. Protesto autoriai kalba prielaidomis, o ne faktais ir nepateikia jokių įrodymų savo prielaidoms pagrįsti.

10. Protesto autorių nuomone, balsų skaičiavimo komisijai nebuvo pateikti išankstinio balsavimo skaičiavimai, juos suskaičiavo ir pateikė Kultūros skyrius.

Pažymėtina, kad tai savaime nėra joks procedūrinis pažeidimas ir tai visiškai nenulėmė kažkurios srities kandidato (pra)laimėjimo.

Tokia praktika nėra draudžiama. Tai tik palengvino komisijos darbą, juo labiau, kad Kultūros skyrius yra nešališka rinkimų šalis.

11. Protesto autorių nuomone, susirinkimo metu buvo išdalinti biuleteniai ir tiems asmenims, kurie balsavo išankstiniuose rinkimuose, tokiu būdu balsai galėjo susidubliuoti.

Atkreiptinas dėmesys, kad susidubliavimas savaime nereiškia, kad tai iš esmės nulėmė kaž kurios srities kandidato (pra)laimėjimą.

Svarbu, kad rinkimų organizatoriai laiku pastebėjo tokį faktą (jei jis buvo) ir skaičiavimus pataisė. Dėl to negalima naikinti visų rinkimų.

Apibendrinant paminėtas aplinkybes, nepritariame siūlymui anuliuoti Tarybos rinkimus.

Balsavimo rezultatai parodo, jog dažnu atveju laimėjęs kandidatas surinko ženkliai daugiau balsų už antroje vietoje likusį kandidatą (kai kuriais atvejais - net dvigubai ar dar daugiau), o už kai kuriuos kandidatus balsavo net 80 kultūrinių organizacijų. Tai rodo visuomenės pasirinkimą ir pasitikėjimą.

Tarybos nuostatus, kaip ir bet kokį kitą dokumentą, visuomet galima tobulinti - tai nesibaigiantis procesas. Tačiau turinio viršenybės prieš formą principas sako, kad iš esmės teisingas veiksmas neturi būti kvestionuojamas manipuliuojant smulkiais formalumais.

Dėl smulkmenų anuliavus visus rinkimus, tai būtų mokesčių mokėtojų lėšų švaistymas. Tai būtų nesąžininga rinkimus laimėjusių kandidatų atžvilgiu ir nepagarba visiems rinkimų dalyviams, kurie skyrė savo laiką rinkimams.

Pagarbiai,

Laimėjęs rinkimus į Klaipėdos kultūros ir meno tarybą muzikos srityje

Gintaras Bendžius

